

Svensk författningssamling

Lag om elektriska ledningar

Utfärdad den 18 juni 2026

SFS 2026:1283

Publicerad
den 24 juni 2026

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om tillstånd att bygga eller använda starkströmsledningar (nätkoncession) och om elektriska ledningar som dras fram inom ett område för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller vatten- trafikled.

2 § Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Krav på nätkoncession,
- 3 kap. Ny nätkoncession,
- 4 kap. Nätkoncessionens omfattning, villkor och giltighetstid,
- 5 kap. Omprövning och ändring av nätkoncessioner,
- 6 kap. Sammanläggning, delning, överlåtelse och återkallelse av nätkoncessioner,
- 7 kap. Återställningsåtgärder,
- 8 kap. Undersökningsarbeten,
- 9 kap. Ledningar vid trafikleder,
- 10 kap. Delgivning och kungörelse,
- 11 kap. Tillsyn,
- 12 kap. Straff,
- 13 kap. Överklagande.

Ord och uttryck i lagen

3 § I lagen avses med

anläggning: en anläggning för transport av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätkoncession: ett tillstånd att bygga eller använda starkströmsledningar,

¹ Prop. 2025/26:240, bet. 2025/26:NU25, rskr. 2025/26:386.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/171.

nätkoncession för linje: en nätkoncession som avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning,

nätkoncession för område: en nätkoncession som avser ett ledningsnät inom ett visst område,

nätmyndigheten: den myndighet som avses i 1 kap. 6 § elmarknadslagen (2026:1281),

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för transport av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för transporten,

starkströmsledning: en elektrisk ledning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för människor eller egendom,

överföringssystem: ett system för transport av el genom ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät, som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder.

4 § Bestämmelser om elsäkerhet finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

Prövningsmyndighet

5 § Nätmyndigheten prövar frågor enligt denna lag.

Regeringen ska dock pröva

1. ett ärende som avser en utlandsförbindelse, om inte något annat anges,
2. ett ärende om att bevilja nätkoncession, om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen, och
3. en sådan fråga om nätkoncession som har betydelse för försvaret, om Försvarsmakten har begärt att regeringen ska pröva frågan och regeringen beslutar att förbehålla sig prövningen.

2 kap. När nätkoncession krävs

Det grundläggande kravet

1 § En starkströmsledning får inte byggas eller användas utan en nätkoncession för linje eller en nätkoncession för område.

Till byggandet av en ledning räknas även schaktning, skogsavverkning eller liknande åtgärder för att bereda plats för ledningen, dock inte åtgärder som utförs enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller för att undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön.

När en transformator- eller kopplingsstation får börja byggas

2 § Det får inte börja byggas en transformator- eller kopplingsstation som ska anslutas till en eller flera nya ledningar för vilka det krävs nätkoncession för linje förrän det finns nätkoncession för byggandet av minst en av de nya ledningarna.

Undantag från kravet på nätkoncession

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på nätkoncession enligt 1 § och förbudet att börja bygga enligt 2 § i fråga om vissa slag av ledningar eller stationer eller i fråga om ledningar eller stationer inom vissa områden. En sådan föreskrift får dock inte avse utlandsförbindelser.

4 § Nätmyndigheten ska i det enskilda fallet ge ett bindande besked i frågan om huruvida en starkströmsledning omfattas av undantag enligt föreskrifter som avses i 3 §, om ett sådant besked begärs av

1. den som avser att bygga eller använder ledningen, eller
2. innehavaren av nätkoncessionen för det område där ledningen finns eller är avsedd att finnas.

5 § Prövningsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från kravet på nätkoncession enligt 1 § för en ledning som var i bruk den 1 januari 1998. En sådan dispens ska avse en bestämd tid, som får förlängas.

6 § Prövningsmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, medge att

1. en starkströmsledning eller en transformator- eller kopplingsstation byggs innan det finns en nätkoncession, och
2. starkströmsledningen, när den är färdig att tas i bruk, används i avvaktan på att koncessionsfrågan slutligt avgörs, dock under högst tre år.

7 § Prövningsmyndigheten får besluta att ett beslut om nätkoncession för linje eller ett medgivande enligt 6 § ska gälla omedelbart, om byggandet och driften av anläggningen har liten betydelse för motstående intressen.

Ledning som byggs och används med stöd av någon annans nätkoncession för område

8 § Den som bedriver nätverksamhet får bygga och använda starkströmsledning med stöd av en nätkoncession för område som innehas av någon annan, om nätkoncessionshavaren medger det och nätkoncessionen inte har någon lägsta tillåtna spänning.

3 kap. Ny nätkoncession

Förutsättningar för nätkoncession

1 § En nätkoncession får beviljas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

2 § Vid prövning av en nätkoncession för linje ska en anläggning anses vara lämplig från allmän synpunkt, om

1. ledningen behövs för
 - a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
 - b) en säker och tillräcklig elförsörjning,
 - c) ökad nätkapacitet som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller
 - d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse, och
2. ledningen har en ändamålsenlig placering i nätet och en ändamålsenlig teknisk utformning i fråga om lik- eller växelström samt spänning.

En anläggning som uppfyller villkoren i första stycket ska dock inte anses vara lämplig från allmän synpunkt om synnerliga skäl talar emot det.

3 § En nätkoncession för linje får endast om det finns särskilda skäl beviljas för en ledning som är avsedd för spänning som inte överstiger högsta tillåtna spänning för de koncessionsområden utan en lägsta tillåtna spänning som berörs av ledningen.

4 § En nätkoncession för linje får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock små avvikelser göras.

5 § En nätkoncession för område får beviljas endast om området

1. är en lämplig enhet med hänsyn till nätverksamheten, och
2. inte till någon del sammanfaller både geografiskt och i fråga om spänningen med ett annat koncessionsområde.

6 § En nätkoncession får beviljas endast om nätkoncessionshavaren från allmän synpunkt är lämplig att utöva nätverksamhet. En nätkoncession för område får beviljas endast den som dessutom är lämplig att bedriva nätverksamhet inom koncessionsområdet.

Endast den som innehar ett överföringssystem eller en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får beviljas en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen har endast liten betydelse för den samlade transporten av el till och från utlandet.

Tillämpning av miljöbalken

7 § Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,
2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och
3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

8 § Trots 7 § ska följande gälla.

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.
2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken
 - a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och
 - b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Valet av teknik för ledningar som kräver nätkoncession för linje

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka förutsättningar som ska gälla vid prövning av en nätkoncession för linje för valet mellan att anlägga en luftledning eller en mark- eller sjökabel.

10 § Prövningen av en ansökan om nätkoncession med anledning av en återkallelse av en nätkoncession enligt 6 kap. 6 § 3 eller 4 ska endast avse att sökanden uppfyller kraven i 6 §.

4 kap. Nätkoncessionens omfattning, villkor och giltighetstid

Spänningsnivåer för ett koncessionsområde

1 § I ett beslut om nätkoncession för område ska en högsta tillåtna spänning för ledningsnätet anges. En lägsta tillåtna spänning får anges, om sökanden begär det.

När en spänning bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. den spänning som det går att förutse behövs för att driva ledningsnätet,
 2. inverkan på miljön vid en framtida utbyggnad av nätet,
 3. säkerställandet av en samhällsekonomiskt motiverad utbyggnad av nätet,
- och
4. konsekvenserna för berörda kunder och nätkoncessionshavare.

Koncessionsvillkor

2 § En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt.

Koncessionen ska också förenas med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande

1. som behövs av säkerhetsskäl,
2. som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser, eller
3. som av något annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 3 kap. 8 § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

Ställande av säkerhet

3 § En nätkoncessions giltighet får göras beroende av att nätkoncessionshavaren ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

I fråga om kraven på säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av prövningsmyndigheten och förvaras av länsstyrelsen.

Prövningsmyndigheten får besluta om ytterligare säkerhet, om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig.

En nätkoncessions giltighetstid

4 § En nätkoncession gäller tills vidare.

En nätkoncession för linje får begränsas till att gälla för en viss tid, om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl. Giltighetstiden får i ett sådant fall vara längst femton år.

Giltighetstiden för en nätkoncession för linje som beviljas med anledning av en återkallelse enligt 6 kap. 6 § 3 eller 4 får inte bestämmas till längre tid än den återkallade nätkoncessionens återstående giltighetstid.

5 § Giltighetstiden för en nätkoncession för linje, som har beviljats för en viss tid enligt 4 § andra stycket, får förlängas på ansökan av nätkoncessionshavaren.

Giltighetstiden får förlängas med högst femton år i taget. Det får dock beslutas att nätkoncessionen ska gälla tills vidare, om sökanden begär det.

Vid en förlängning får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

6 § En ansökan om förlängd giltighetstid för en nätkoncession för linje ska göras senast två år före giltighetstidens utgång.

Nätkoncessionen gäller till dess en ansökan om förlängd giltighetstid har prövats slutligt.

7 § Vid prövningen av en ansökan om förlängd giltighetstid ska 3 kap. 1–4 och 6–9 §§ samt 2 § tillämpas.

8 § Om en ansökan enligt 5 § avslås eller avvisas, får prövningsmyndigheten besluta att nätkoncessionen ska fortsätta att gälla under den tid som behövs för att ledningen ska kunna tas ur bruk utan att det påverkar elförsörjningen. Endast om det finns särskilda skäl får tiden bestämmas till mer än fem år från dagen för beslutet.

9 § En tidsbegränsad nätkoncession för linje får förlängas på oförändrade villkor i sammanlagt högst fem år (tillfällig förlängning), om det finns särskilda skäl och nätkoncessionshavaren ansöker om det.

Ett ärende om tillfällig förlängning får avgöras utan att någon annan än sökanden har fått tillfälle att yttra sig. I ett sådant ärende ska inte 3 kap. 1–4 och 6–9 §§ samt 2 § tillämpas.

Innehav av en utlandsförbindelse

10 § Endast den som innehar ett överföringssystem eller en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får inneha en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen endast har liten betydelse för den samlade transporten av el till och från utlandet.

Färdigställande av en ledning

11 § Den som har en nätkoncession för linje ska ha färdigställt den ledning som nätkoncessionen avser senast fem år efter det att koncessionsbeslutet fick laga kraft.

Tiden för färdigställande får förlängas med en viss tid, om nätkoncessionshavaren ansöker om det. Endast om det finns särskilda skäl får tiden förlängas mer än en gång.

12 § Den som har en nätkoncession för linje ska redovisa till nätmyndigheten i vilken utsträckning ledningen är färdigställd senast tre månader innan tiden för färdigställande enligt 11 § löper ut.

13 § Den som har en nätkoncession för område ska till nätmyndigheten anmäla varje ledning med en högre spänning än 20 kilovolt som nätkoncessionshavaren har byggt inom området. Anmälan ska göras senast sex månader efter det att ledningen färdigställts.

14 § Nätkoncessionshavaren får tillfälligt ta en ledning som omfattas av en nätkoncession för linje ur bruk. Ledningen får inte vara ur bruk under en sammanhängande period som är längre än tre år utan prövningsmyndighetens tillstånd.

15 § Tillstånd till att ta en ledning ur bruk under en sammanhängande period som är längre än tre år ska beviljas för en viss tid. Ett tillstånd får inte beviljas, om det är olämpligt från elförsörjningssynpunkt.

5 kap. Omprövning och ändring av nätkoncessioner

Omprövning av en nätkoncession för linje

1 § En nätkoncession för linje som gäller tills vidare får omprövas i fråga om ledningens sträckning, tillåtna spänning och villkor.

En omprövning får göras först fyrtio år efter det att nätkoncessionen beviljades. Om nätkoncessionen gäller tills vidare efter ett beslut enligt 4 kap. 5 §, ska tiden dock räknas från dagen för det beslutet.

Trots andra stycket får en omprövning göras om nätkoncessionen avser en mindre del av en ledning, som tekniskt och funktionellt är en enhet, och den nätkoncession som avser huvuddelen av ledningen ska omprövas.

2 § Nätmyndigheten får besluta att en omprövning enligt 1 § ska inledas efter ansökan av nätkoncessionshavaren eller av en kommun eller en länsstyrelse som berörs av nätkoncessionen. Nätmyndigheten får också på eget initiativ besluta att en omprövning ska inledas.

3 § En omprövning enligt 1 § ska inledas, om

1. en omprövning är motiverad med hänsyn till de intressen som anges i 2–4 kap. miljöbalken eller något annat angeläget allmänt intresse, eller
2. nätkoncessionshavaren har ansökt om det och en omprövning är motiverad för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv drift av nätverksamheten.

4 § En omprövning enligt 1 § ska avse att

1. anläggningen är lämplig från allmän synpunkt,
2. ledningen är avsedd för en sådan spänning som anges i 3 kap. 3 §,
3. nätkoncessionen uppfyller kravet i 3 kap. 4 §, och
4. nätkoncessionen är förenad med sådana villkor som behövs enligt 4 kap. 2 §.

5 § Vid en omprövning enligt 1 § ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För den nätkoncession som ska omprövas ska

1. frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Vid omprövningen ska också föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 9 § tillämpas.

6 § Nätkoncessionshavaren ska tillhandahålla den utredning som behövs för en omprövning enligt 1 §.

Nätmyndigheten får förelägga nätkoncessionshavaren att lämna in den utredning som behövs. Ett föreläggande får förenas med vite.

7 § Efter en omprövning enligt 1 § får en sådan omprövning göras på nytt först fyrtio år efter det att det tidigare omprövningsärendet avgjordes slutligt.

Ändring av en nätkoncession för linje på ansökan av nätkoncessionshavaren

8 § Prövningsmyndigheten får på ansökan av nätkoncessionshavaren ändra en nätkoncession för linje i fråga om ledningens sträckning, utförande eller tillåtna spänning, om ändringen är förenlig med förutsättningarna för att bevilja nätkoncession enligt 3 kap. 1–4 §§.

Vid en ändring får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

Vid prövningen av en ansökan ska 3 kap. 7 §, 4 kap. 2 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 9 § tillämpas.

9 § Prövningsmyndigheten får, utan att göra en sådan prövning som anges i 8 §, ändra en nätkoncession för linje på ansökan av nätkoncessionshavaren när det gäller ledningens sträckning eller utförande, om

1. ändringen inte påverkar ledningens sträckning eller funktion på något väsentligt sätt,
2. samtliga berörda sakägare har medgett att ändringen görs, och
3. sökanden har tagit nödvändiga miljöhänsyn.

Ändring av koncessionsvillkor på ansökan av nätkoncessionshavaren

10 § Koncessionsvillkor enligt 4 kap. 2 § får ändras eller upphävas efter ansökan av nätkoncessionshavaren.

Omprövning av villkor för en nätkoncession för område

11 § Villkoren för en nätkoncession för område får även utan ansökan omprövas sedan tjugofem år förflutit sedan villkor senast beslutades. Nätkoncessionen får då förenas med nya villkor.

Ändring av gränserna för en nätkoncession för område

12 § Nätmyndigheten får ändra gränserna för en nätkoncession för område, om det behövs för en ändamålsenlig nätverksamhet och det kan ske utan synnerlig olägenhet för nätkoncessionshavaren.

I 9 kap. 29 § elmarknadslagen (2026:1281) finns det bestämmelser om fördelning av intäktsramen vid ändring av koncessionsgränser.

6 kap. Sammanläggning, delning, överlåtelse och återkallelse av nätkoncessioner

Sammanläggning av nätkoncessioner

1 § Flera nätkoncessioner får på ansökan av nätkoncessionshavaren läggas samman till en ny nätkoncession, om nätkoncessionerna

1. är av samma slag,

2. har samma högsta och, i förekommande fall, lägsta tillåtna spänning,
3. redovisas samlat, och
4. tekniskt och funktionellt avser samma ledning eller ledningsnät.

Nätkoncessioner för linje får inte läggas samman till en nätkoncession för område.

Vid en sammanläggning får koncessionsvillkor ändras eller upphävas och den nya nätkoncessionen förenas med nya villkor enligt 4 kap. 2 §.

2 § Om flera nätkoncessioner för linje har lagts samman enligt 1 §, får den nya nätkoncessionen omprövas för första gången enligt 5 kap. 1 § första stycket när någon av de nätkoncessioner som omfattas av sammanläggningen hade fått omprövas, om sammanläggningen inte hade genomförts.

Delning av en nätkoncession

3 § En nätkoncession för linje får på ansökan av nätkoncessionshavaren delas upp i flera nätkoncessioner för linje, om var och en av de nya nätkoncessionerna tekniskt och funktionellt utgör en lämplig enhet.

Vid en delning får koncessionsvillkor ändras eller upphävas och de nya nätkoncessionerna förenas med nya villkor enligt 4 kap. 2 §.

4 § En nätkoncession som tillkommit genom delning enligt 3 § får omprövas för första gången enligt 5 kap. 1 § första stycket när den nätkoncession som delats hade fått omprövas, om delningen inte hade genomförts.

Överlåtelse av en nätkoncession

5 § En nätkoncession får inte överlåtas utan tillstånd.

Tillstånd till en överlåtelse av en nätkoncession får beviljas endast om överlåtelsen sker till någon som uppfyller de krav som ställs på en nätkoncessionshavare enligt 3 kap. 6 §.

Om en intäktsram vid överlåtelsen ska fördelas enligt 9 kap. 26 § andra stycket elmarknadslagen (2026:1281), får tillstånd till överlåtelse lämnas endast om fördelningen har godkänts enligt 9 kap. 27 § första stycket elmarknadslagen.

Återkallelse av en nätkoncession

6 § En nätkoncession ska återkallas helt eller delvis, om

1. en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av koncessionen inte längre behövs för en säker elförsörjning,

2. koncessionen inte längre behövs för att bygga eller använda den ledning som omfattas av koncessionen,

3. staten, med stöd av 1 kap. 5 § lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, löser in den eller de ledningar som omfattas av koncessionen, eller

4. koncessionen avser en utlandsförbindelse och nätkoncessionshavaren inte längre innehar ett överföringssystem eller är en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande.

7 § En nätkoncession för linje får återkallas helt eller delvis, om nätkoncessionshavaren inte har färdigställt en ledning i rätt tid enligt 4 kap. 11 §.

Återställning när en nätkoncession upphör eller ändras

1 § En nätkoncessionshavare ska ta bort en ledning med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning i den utsträckning som ledningen inte längre får användas

1. sedan nätkoncessionen helt eller delvis har upphört att gälla, eller
2. till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 §.

Återställningen ska göras i den utsträckning som behövs från allmän eller enskild synpunkt.

2 § I samband med att en nätkoncession upphör eller ändras ska nätmyndigheten besluta vilka återställningsåtgärder som ska vidtas av nätkoncessionshavaren enligt 1 §.

Återställning när en starkströmsledning byggts utan nätkoncession

3 § Om en starkströmsledning har byggts utan den nätkoncession som behövs för ledningen, får nätmyndigheten förelägga ledningens innehavare att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om återställningsåtgärder inte vidtas

4 § Om en skyldighet enligt 1 eller 3 § inte fullgörs, får nätmyndigheten

1. förelägga den som är skyldig att vidta återställningsåtgärder att fullgöra skyldigheten, eller

2. besluta att sådana åtgärder ska vidtas på den åtgärdsskyldiges bekostnad.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på den åtgärdsskyldiges bekostnad får verkställas.

Tillträde till mark för att genomföra återställningsåtgärder

5 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för sådana återställningsåtgärder som avses i 1 eller 3 §, får nätmyndigheten besluta att tillträde till marken ska lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna ska utföras så att de orsakar så lite skada och intrång som möjligt. En byggnad får uppföras eller en väg byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut i fråga om marken har samtyckt till det eller nätmyndigheten har lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om återställningsåtgärderna inte kan vidtas utan byggnaden eller vägen.

Ersättning för skada eller intrång

6 § Om återställningsåtgärder som avses i 1 eller 3 § orsakar skada eller intrång, ska den som vidtar åtgärderna betala ersättning för detta.

Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område hela eller större delen av marken ligger.

Tillträde till mark för undersökning

1 § Nätmyndigheten får, om det finns skäl för det, besluta att den som avser att ansöka om nätkoncession eller att bygga en starkströmsledning med stöd av en beviljad nätkoncession ska få tillträde till någon annans mark under viss tid för de undersökningsarbeten som behövs för att precisera ledningens sträckning eller avgöra hur byggandet och driften av ledningen påverkar miljön.

Nätmyndigheten får förlänga tiden för tillståndet, om sökanden begär det.

Undersökningens genomförande

2 § En undersökning enligt 1 § ska genomföras så att den orsakar så lite skada och intrång som möjligt.

Den som genomför en undersökning får enbart med fastighetsägarens samtycke skada eller fälla träd eller buskar i en trädgård, park eller liknande plantering.

3 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att åtgärder enligt 1 § ska kunna genomföras.

Ersättning för skada eller intrång

4 § Om en undersökning enligt 1 § orsakar skada eller intrång, ska den som genomför undersökningen betala ersättning för detta.

I mål om ersättning ska expropriationslagen (1972:719) tillämpas.

5 § Nätmyndigheten får kräva att den som ska genomföra en undersökning enligt 1 § ställer säkerhet för framtida ersättningsanspråk innan undersökningen påbörjas.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Undersökning innan beslutet om tillträde har fått laga kraft

6 § Nätmyndigheten får besluta att en undersökning enligt 1 § får påbörjas innan beslutet om tillträde har fått laga kraft, om den som ska genomföra undersökningen

1. har ställt säkerhet för framtida ersättningsanspråk, eller
2. är staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund.

9 kap. Ledningar vid trafikleder

Åtgärder vid ändring av en trafikled

1 § Innehavaren av en elektrisk ledning som har dragits fram inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vattentrafikled (trafikled) ska vid en ändring av trafikleden

1. vidta de åtgärder med ledningen som behövs för att ändringen av trafikleden ska kunna genomföras, och
2. svara för kostnaderna för dessa åtgärder.

2 § Om syftet med en ledning är att transportera el för belysning av en allmän väg, ska väghållaren ersätta ledningens innehavare för de kostnader som

avses i 1 §. Om ledningen även har något annat ändamål, ska ersättningen bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3 § Om det i ett fall som avses i 1 § har vidtagits åtgärder med en ledning där denna korsar en trafikled, ska den som förvaltar trafikleden ersätta ledningens innehavare för kostnaderna för andra åtgärder än flyttning av stolpe, stag eller liknande anordningar inom trafikledens område.

Kostnader för underhållet av en trafikled

4 § Om en elektrisk ledning som har dragits fram inom ett område för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, ska innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

Arbete på en ledning som är belägen inom ett område för en trafikled

5 § Om arbete på en ledning som är belägen inom ett område för någon annan trafikled än allmän väg kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, ska det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom att förvaltaren själv utför arbetet. Ledningens innehavare svarar för kostnaderna för arbetet, om inte något annat följer av 3 §.

I fråga om arbete med en ledning inom ett område för allmän väg gäller särskilda bestämmelser.

Skador som orsakas av den som förvaltar järnvägsinfrastruktur eller utför järnvägstrafik

6 § Innehavaren av en starkströmsledning inom ett område för järnväg ska ersätta den som förvaltar järnvägsinfrastrukturen eller utför järnvägstrafik för kostnader eller skador som denne drabbas av genom att ledningen dras fram, används eller underhålls.

10 kap. Delgivning och kungörelse

1 § Nätmyndighetens beslut i en fråga om nätkoncession ska delges sökanden och de sakägare som har yttrat sig i ärendet.

2 § Nätmyndigheten ska genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar kungöra ett beslut

1. att bevilja nätkoncession,
2. att medge byggande eller användning enligt 2 kap. 6 §,
3. att förlänga en nätkoncessions giltighetstid enligt 4 kap. 5, 8 eller 9 §,
4. om vad som ska gälla för en nätkoncession efter en omprövning enligt

5 kap. 1 §,

5. att ändra en nätkoncession enligt 5 kap. 8 eller 9 §,
6. att ändra eller upphäva ett koncessionsvillkor enligt 5 kap. 10 eller 11 §,
7. att lägga samman nätkoncessioner enligt 6 kap. 1 §, och
8. att dela upp en nätkoncession enligt 6 kap. 3 §.

Beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt ska anges i meddelandet.

3 § Nätmyndigheten ska senast den dag som ett meddelande kungörs enligt 2 § skicka meddelandet till de kända sakägare som inte ska delges beslutet enligt 1 §.

1 § Nätmyndigheten utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

2 § Nätmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

3 § Nätmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart, om det avser skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar enligt 2 §.

12 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 2 §, eller
2. bryter mot villkor som har meddelats med stöd av 4 kap. 2 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4 kap. 14 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt denna lag ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

13 kap. Överklagande

Överklagande till regeringen

1 § Följande beslut av nätmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut i frågor enligt 2 kap. 1, 4–7 §§, 4 kap. 5, 8, 9, 11 och 15 §§, 5 kap. 1, 8–10 §§ och 6 kap. 1, 3 och 5 §§, om ärendet avser en ledning som ingår i ett överföringssystem,

2. beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 5 kap. 2 §, om ärendet avser en ledning som ingår i ett överföringssystem eller avser en utlandsförbindelse, och

3. beslut i frågor om tillträde till mark enligt 8 kap. 1 och 6 §§.

Överklagande till mark- och miljödomstol

2 § Andra beslut av nätmyndigheten enligt denna lag än de som anges i 1 § får överklagas till mark- och miljödomstol.

Beslut enligt 5 kap. 2 § att inleda en omprövning får dock inte överklagas.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

3 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga nätmyndighetens beslut i frågor enligt 2 kap. 1 och 4–7 §§, 4 kap. 5, 9, 11 och 15 §§ och 5 kap. 1 och 8–11 §§ och beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 5 kap. 2 §.

4 § Bestämmelser om hur beslut överklagas och överklagandetiden finns i 43 och 44 §§ förvaltningslagen (2017:900).

När det gäller sådana beslut som ska kungöras enligt 10 kap. 2 § räknas dock tiden för överklagande, för den som inte ska delges beslutet enligt 10 kap. 1 §, från den dag som infaller en vecka efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

Den som vill överklaga ett beslut med stöd av 3 § ska göra det innan tiden för överklagande har gått ut för parterna och övriga sakägare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Bestämmelserna i 5 b § i den upphävda lagen (1902:71 s. 1) innefattande vissa bestämmelser för elektriska anläggningar ska fortfarande gälla för ledningar som före den 1 januari 1998 har dragits fram efter expropriation. Det som i den paragrafen sägs om fastighetsdomstol ska i stället gälla mark- och miljödomstol.

3. Om en ledning har dragits fram före den 1 juli 1982 ska 7 kap. 1 § tillämpas endast om

a) ledningen var i bruk den 1 juli 1982 eller togs i bruk därefter och återställningsåtgärderna behövs från allmän synpunkt, eller

b) ledningen inte längre får användas till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande äldre bestämmelser i den upphävda ellagen (1997:857).

4. Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 1999, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. 8 och 11 §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 december 1998. I sådana ärenden ska inte 3 kap. 7 § och 4 kap. 3 § eller motsvarande äldre bestämmelser i den upphävda ellagen (1997:857) tillämpas. Bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i miljöbalken ska dock tillämpas.

5. Den som före den 1 januari 1998 har beviljats nätkoncession för en utlandsförbindelse och inte innehar ett överföringssystem och inte heller är en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får inneha nätkoncessionen trots 4 kap. 10 §. I fråga om en sådan nätkoncession tillämpas inte 6 kap. 6 § 4.

6. En nätkoncession som gällde den 1 juni 2013 ska gälla tills vidare. En nätkoncession för linje som har meddelats före den 1 juni 2013 ska dock anses vara en sådan nätkoncession för linje som enligt 4 kap. 4 § gäller för en viss tid, om den senast bestämda giltighetstiden är kortare än tjugofem år eller nätkoncessionshavaren före nämnda dag har ansökt om att giltighetstiden ska förlängas med en kortare tid än fyrtio år. Trots 4 kap. 4 § andra stycket gäller den giltighetstid som redan har bestämts.

7. En ansökan, som har lämnats in före den 1 juni 2013, om förlängning av giltighetstiden för en nätkoncession för linje med fyrtio år ska prövas i sak, om nätkoncessionshavaren har begärt det före utgången av november 2013. Ansökan ska i sådant fall prövas som en ansökan enligt 4 kap. 5 § om att nätkoncessionen ska gälla tills vidare.

8. Ett beslut enligt 2 kap. 14 § i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 maj 2013 att förlänga giltighetstiden för en nätkoncession för linje med tjugofem år eller mer ska vid tillämpningen av 5 kap. 1 § jämföras med ett beslut att bevilja nätkoncession.

9. Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 2018, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. 8 a och 15 g §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 december

2017. Dessa bestämmelser gäller också i fråga om beslut att en verksamhet eller åtgärd inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan som har meddelats före den 1 januari 2018 och i fråga om samråd som har skett före den dagen.

10. När mål och ärenden som har inletts före den 1 juli 2024 prövas ska bestämmelsen i 3 kap. 2 § om vad som krävs för att en anläggning ska vara lämplig från allmän synpunkt inte tillämpas.

11. Om ett ärende har inletts före den 1 juli 2026 ska 2 kap. 17 och 18 §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 30 juni 2026 tillämpas. I sådana ärenden ska inte 3 kap. 8 § tillämpas.

12. Av 4 § lagen om införande av elmarknadslagen (2026:1281) framgår att beslut som har meddelats enligt den upphävda ellagen (1997:857) fortfarande gäller.

På regeringens vägnar

EBBA BUSCH

ANDREAS CARLSON
(Klimat- och
näringslivsdepartementet)